

Toimenpideoite TPA 62/2026 vp

Alviina Alametsä vihr ym.

Toimenpideoite uimapaikkarakentamisen helpottamisesta

Eduskunnalle

Uiminen on paitsi terveellinen liikuntamuoto myös tärkeä kansalaistaito. Uimataidon ylläpitämisen ja uimisen mahdollistamisen kannalta on tärkeää, että uimaan pääsee lähellä omaa kotia ja arkiympäristöä. Toiveet uimapaikkojen lisäämisestä yleistyvät aina kesän lähestyessä, ja kysyntä näkyy myös uintina epävirallisissa uimapaikoissa, kuten mattolaitureilla. Nykyisellään tiukka sääntely estää uimapaikkarakentamisen monille asuinalueille, vaikka asukkaat näitä toivoisivat. Samalla eurooppalaisissa kaupungeissa, kuten Kööpenhaminassa, moni pääsee pulahtamaan tikkailta oman kotiovensa edessä. Erityisesti merellinen Helsinki hyötyisi uimapaikkarakentamisen helpottamisesta, mutta useat hankkeet eivät ole edenneet vastuu- ja turvallisuuskysymyksiin vedoten.

Uimalaiturit ja muut rakennetut uimapaikat mahdollistavat helpon uimisen ympäri vuoden — myös talvisin ja silloin, kun matalassa vedessä on enemmän leväsiintymiä. Lisäksi uimalaiturit lisäävät uimisen saavutettavuutta esimerkiksi liikuntarajoitteisille. Erityisen perusteltua on laitureiden rakentaminen alueille, joilla on paljon virkistyskäyttöä mutta liian vähän uimapaikkoja suhteessa ihmismäärään.

Uimapaikkojen ja -laitureiden rakentamista hankaloittavat ja kustannuksia nostavat niihin liittyvät tiukat vastuukysymykset. Niiden sijoittamiseen vaikuttavat erilaiset turvallisuus- ja muut vaatimukset, kuten vesiliikennereittien läheisyys. Helsingin liikuntapalvelut on arvioinut, että ainoa tapa toteuttaa turvallinen uimapaikka kaupunkiympäristöön, jossa sijaitsee venesatamia ja veneväyliä, on toteuttaa se erillisenä uimalana, jolloin alue on selkeästi eroteltu ja uiminen on turvallista, tai vaihtoehtoisesti turvallisen matkan päässä venesatamista ja veneväylistä. Tämä rajoittaa Helsingin kaltaisessa kaupungissa uimapaikkarakentamista merkittävästi. Taustalla vaatimuksille on kaupungin vastuu uimapaikan turvallisuudesta.

Uimarannat ja uimapaikat kuuluvat kuluttajaturvallisuuslainsäädännön piiriin, mikä määrää palvelun tarjoajalle huolellisuusvelvoitteen ja sen, että palvelusta ei aiheudu vaaraa. Tämä vaatii myös riskien tuntemista ja arviointia sekä niiden poistamista ja ennaltaehkäisyä. Myös kirjallinen riskien arviointi tulee sisällyttää osaksi turvallisuusasiakirjaa. Uimapaikan perustamisessa on myös otettava huomioon myös muun muassa hälytysajoneuvojen toimintaedellytykset ja pelastustiet, pelastusvälineet, yleinen saavutettavuus, ympäristö ja läheinen asutus, veden uintikelpoisuus, esteettömyys, ohjeet ja opasteet sekä rakenteellinen turvallisuus.

Turvallisuudesta huolehtiminen on tärkeää. Nykyisellään suuria riskejä liittyy epävirallisiin uimapaikkoihin, ja nämä riskit eivät katoa uintia kieltämällä. Vaatimusten yhteisvaikutus on, että

Toimenpideoite TPA 62/2026 vp

uimapaikkoja ei rakenneta ja kuluttajat valitsevat omaehtoisesti uimisen epävirallisilla ja vähemmän turvallisilla rakenteilla, jolloin riskit kasvavat. Niin sanottujen virallisten uimarakenteiden ja -laitureiden turvallisuusvaatimukset ja vastuukysymykset sivuuttavat toiveet ja ohjaavat kuluttajia käyttämään vähemmän turvallisia vaihtoehtoja.

Tanskassa on vuoden 2025 lopulla säädetty uusi asetus uima- ja venelaitureiden luvittamisesta. Sen tarkoituksena oli laajentaa kuntien toimivaltaa niin, että ne voivat yksinkertaisemmin tehdä päätöksiä yksinkertaisten uima- ja venelaitureiden sekä tiettyjen niihin liittyvien tilojen perustamisesta. Tanskassa jotkin kunnat, kuten Århus, ovat määränneet, että jokaisen kunnan alueelle rakennettavan uimalaiturin pitää olla avoin yleisölle. Tanskassa on annettu kunnille myös muuten huomattavasti laajempi vapaus määrittää uimalaitureiden vaatimukset. Tanskan luonnonsuojelulain 22 §:n 1 momentin mukaisesti liikkuminen, oleskeleminen lyhytaikaisesti ja uiminen rannoilla ja rannikkoalueilla ja pääsy alueelle sekä siellä toimiminen tapahtuu omalla vastuulla.

Uinnin ja uimapaikkarakentamisen voi mahdollistaa helpommin ja joustavammin. Onkin syytä tarkastella, millä keinoin myös Suomessa voisi mahdollistaa uimapaikkaan liittyvien määräysten helpottamista tai määrittellä rakennetun uimapaikan, jossa omistajan vastuuta turvallisuudesta ja mahdollisista vahingoista olisi rajoitettu esimerkiksi sulkemalla ne kuluttajaturvallisuuslain 2 §:ssä tarkoitettujen kuluttajapalveluiden ulkopuolelle. On syytä selvittää myös Suomeen säädettäväksi kategoria uimapaikkarakenteelle, jossa uiminen tapahtuu omatoimisesti ja omalla vastuulla, mutta veteen laskeutuminen ja vedestä nouseminen on mahdollista tehdä turvallisesti ja helposti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin selvittääkseen, miten uimapaikkarakentamista voisi helpottaa, säätääkseen vapaamuotoisemman rakennetun uimapaikan tyyppin tai muuten keventääkseen uimapaikkoihin liittyviä vastuukysymyksiä.

Helsingissä 17.6.2026

Alviina Alametsä vihr
Mari Holopainen vihr